

ULEFOSS ROTARY KLUBB

REFERAT FRA KLUBBMØTE

Dato	År	Referent
11.05.17	2017	Sigmunn Ytterbøe

Internasjonale endringer og norsk sikkerhetspolitikk

Presidenten ønska velkommen til 15 medlemmer, to gjester (Bente Nedrebø og Margareth Skipenes), og ikke minst kveldens foredragsholder Erik Lund-Isaksen.

Før sistnevnte fikk ordet, klappa vi for Per Harald (5. mai), Carl Diderik (11. mai) – og ikke minst for Anders, som ble 75 år 6. mai. Presidenten overrakte i den anledning en flott blomsterbukett.

Sin vane tro unnlot ikke Presidenten å vise fram fotografier han hadde tatt i sin fotografkarriere – denne gangen av Per Jorsett og Janne Ahonen, som begge har bursdag på 11. mai. Men ikke nok med det – den gode President hadde også avfotografert kveldens foredragsholder, Lund-Isaksen, så langt tilbake som i 2005.

Erik Lund-Isaksen er utdannet jurist. Han ble direktør i Forbrukerrådet i 2003 og departementsråd i Forsvarsdepartementet i 2008. Han er for øvrig født og oppvokst på Ulefoss. Faren hans, Petter Lund-Isaksen, var med og grunnla Ulefoss Rotaryklubb i 1965.

Erik Lund-Isaksen ga oss mange interessante betraktninger rundt problemstillingen om hvordan endringer i det sikkerhetspolitiske landskapet påvirker norsk sikkerhetspolitikk. Han starta med å minne oss om Den kalde krigen, om redselen for krig som prega oss gjennom hele 60-tallet, ikke minst under Cuba-krisen i 1962.

«Er det grunn til å være like nervøs i dag?» spurte Lund-Isaksen.

Russland og Vesten har et anstrengt forhold til hverandre for tida, sa Lund-Isaksen. Han mener russerne er livredde for å bli innestengt på Kolahalvøya. Det er livsviktig for dem å kunne gå ut i Barentshavet med flåtestyrken sin – Nordflåten, Russlands største – og Norge sitter i det Lund-Isaksen

kalte «portnerboligen». Det er rett og slett uhyre viktig at Norge viser at vi selv har militære ressurser til å holde våre nordområder. Hvis ikke kan det være en reell fare for at amerikanerne vil kunne komme inn og ta over «vaktholdet». Dette ville fra russisk side bli oppfattet som en opptrapping, og ville kunne gi en betydelig heving av trusselnivået i verden. Risikoen for at russerne ville sikre seg den strategiske Finnmarkskysten og norske nordområder ville kunne øke.

Lund-Isaksen trakk fram at folk i nord har et annet syn på russerne enn hva man har i Oslo: Opp gjennom hundreårene har finnmarkinger og russere drevet utstrakt handel med hverandre

Erik Lund-Isaksen
Bilde: Bjørn Eirik Sigurdson

(Pomorhandelen¹). Sovjetiske styrker kom ikke som okkuperanter høsten 1944, men som befriere, og trakk seg tilbake fra Finnmark etter å ha jagd tyskerne ut². Norge og Russland har dessuten, etter fredelige forhandlinger, blitt enige om delelinjene i det strategisk viktige og ressursrike Barentshavet.

Den russiske annekteringen av Krim har blitt sterkt fordømt av FN og det internasjonale samfunn – også av Norge – som et brudd på folkeretten. Norge slutter dessuten opp om sanksjonene som er innført mot Russland. Det bidrar ikke til å skape godt klima mellom Russland og Norge – russerne uttrykker skuffelse over sin norske nabo på grunn av dette. På begge sider er man oppmerksom på det som foregår på motsatt side av grensen. Når amerikanske soldater øver i Troms og Finnmark, høster det negative kommentarer på russiske side. Vest for grensen blir det lagt merke til når russerne øver på Kola-halvøya.

Lund-Isaksen ga oss svært interessante betraktninger om norsk og internasjonal sikkerhetspolitikk
Bilde: Bjørn Eirik Sigurdson

Lund-Isaksen påpekte at moderne våpen-systemer mer og mer dreier seg om ren teknologi. Han siterte fagmilitære kilder, som sier at «den som har den beste teknologien, vinner krigen». Etter Sovjetunionens fall ble forsvaret der forsømt. Etter hvert ble det gammelt og rustent, og lite egna til moderne krigføring. Men de siste åra har russerne bygd opp et forsvar som teknologisk sett er fullt på høyde med Vestens. Det er en klar forestilling i Russland om at Vesten er en trussel. Putin bruker dette for å få støtte i opinionen for de store forsvarsinvesteringene, som nødvendigvis tar midler fra for eksempel pensjoner og velferd for den jevne russer. Samtidig mener Vesten – og ikke minst de landene som tidligere tilhørte Warszawapakten – at Russland representerer en fare for verdensfreden.

Norges oppgave som NATO-medlem må i denne situasjonen være å dempe spenningen, sa Lund-Isaksen. Norge må bidra til at USA og Russland ikke kommer i åpen konflikt på grunn av et uforutsett uhell, for eksempel i Syria-konflikten, der begge stormakter er involvert.

NATO-medlemskapet må være en grunnpilar i norsk sikkerhetspolitikk, og alle NATO land må nå målet om at 2 % av brutto nasjonalprodukt (BNP) skal gå til Forsvaret. 30 % av NATO-landenes forsvarsbudsjetter bør investeres i moderne utstyr, slik at man holder tritt med den teknologiske utviklingen.

Russland forsøker å spille vestlige land ut mot hverandre, og ønsker å påvirke vestlig politikk. Trusselbildene i Europa fortøner seg forskjellig fra nord til sør. For landene langs Middelhavet er den stadig økende flyktningstrømmen et problem som skaper politisk ustabilitet og utgjør et trusselbilde, særlig når landene lenger nord ikke vil eller makter å ta sin del av byrden. Nord og øst i Europa fortøner trusselbildet seg annerledes: For Estland, Latvia, Litauen og Polen er frykten for Russland stor, ut fra erfaringene med russisk dominans og Warszawapakten fra 1945 til 1990.

Selv om konfliktnivået i verdenssamfunnet øker og konflikttypene blir flere, mener Lund-Isaksen at det ikke er noen akutt fare for krig i Norge. Likevel – oppslutningen nasjonalistiske krefter får i mange europeiske land – og i USA – gjør ikke verden til et tryggere sted å leve. Særlig ikke når dette kombineres med en leder i Russland som elsker å framstå som svært handlekraftig og sterk.

For sitt utmerkede foredrag fikk Lund-Isaksen overrakt en Ulefoss-dame av Presidenten. Odd vant vinen, og Liv Sonja fikk sitt andre napp i konjakken.

¹ Mer om pomorhandelen i [Wikipedia](#) og [Store norske leksikon](#)

² NRK.no har mer om dette [her](#).